

Asia: VN/36703/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi metsälain ja luonnonsuojelulain 70 ja 82 § muuttamisesta

Pykäläkohtainen lausunto

Metsälain 10 c § Metsän hoitamisen ja käyttämisen rajoitukset linnuston huomioon ottamiseksi

Laania Oy kannattaa pääosin ehdotettuja muutoksia ja on hyvä, että lainsäädännöllä tarkennetaan linnuston huomioimista metsätalouden toimenpiteiden yhteydessä. Esitetyissä toimenpiteissä ja niiden rajauksissa on kuitenkin muutamia epäselvyyksiä, joista huomioita seuraavassa.

Hakkuun ajoitus ja hakkuukielto. Täyskiellon asettaminen koko esitetylle aikajaksolle ja esitetyille alueille on haastava. Hakkuukiellon maantieteelliset alueet ovat erittäin laajoja ja pesiminen etenee esim. Kemiönsaarella ja Nurmeksessa hyvin eri aikaan. Esitämme, että hakkuukiellon alkamista täsmennettäisiin juurikäävän torjunnan määrittelyn mukaisesti <https://www.metsakeskus.fi/fi/metsan-kaytto-ja-omistus/oikeudet-ja-velvollisuudet/metsaa-kokevia-saadoksia-siten>, että hakkuukielto ei olisi voimassa, jos:

- 1) terminen kasvukausi ei ole alkanut;
- 2) hakkuuvuorokauden alin lämpötila hakkuukohteella on alle 0 celsiusastetta;
- 3) maassa on yhtenäinen lumipeite; tai
- 4) hakkuun kohteena olevan metsän sijaintikunnan alin lämpötila on hakkuuta edeltävällä kolmen viikon jaksolla ollut alle -10 celsiusastetta.

Vaihtoehtoisesti hakkuukielto olisi tarkennettava metsäkeskusalueittain vakioajaksi. Tämä selkeyttäisi käytännön puunhankinnan ohjausta.

Lisäksi olisi tarkennettava, mitä työlajeja hakkuukielto koskee. On tarkennettava, että koskeeko kielto vain koneellista puunkorjuuta vai myös manuaalisia töitä esimerkiksi raivaustöitä. Jos toimenpidekielto laajentuisi koskemaan myös metsänhoitotöitä esimerkiksi taimikon ja nuoren metsän raivauksia yms. olisi 3 kk esitetyllä kiellolla merkittävä vaikutus vuoden aikana käytettävissä

olevaan työaikaan, koska valtaosin raivaustyöt toteutetaan sulanmaan aikaan. Ehdotamme, että hakkuukieltoa tarkennettaisiin metsän ikäluokittelulla. Ehdotamme, että hakkuukieltorajauksia tarkennettaisiin esitetyn lisäksi niin, että kiello koskisi yli 40 vuotiaita metsiä.

Metsänomistajat tekevät merkittävässä määrin myös omatoimisia hakkuita. Julkista metsävaratietoa tulisi täydentää siten, että se tarjoaisi tarvittavat tiedot yksittäiselle maanomistajalle töiden toteuttamiseksi lain edellyttämällä tavalla. Julkisen metsävaratiedot tulisi tarjota tarvittava tieto metsänomistajille ja alan toimijoille lain velvoitteiden toteuttamiseksi. Tämän varmistamiseksi Metsäkeskus tulisi velvoittaa päivittämään ”Erityisen tärkeiden elinympäristökuviot” -karttapalvelun aineisto kattamaan tämän lakimuutoksen tarkoittamat aluerajoitustiedot ennen lain voimaantuloa ja ylläpitämään sitä. Tämä tieto parantaisi merkittävästi yksityisten metsänomistajien ja alan toimijoiden kykyä toteuttaa tarvittavat ennaltaehkäisevät toimet sekä selkeyttäisi asian valvontaa.

Puunkorjuukieltoa tulisi tarkentaa minimipinta-alat määrityksellä. Esityksestä ei määritetty selvästi millainen alue katsotaan kiellon kohteeksi. Tarkempi pinta-alamääritelmä on tärkeää valvonnan ja käytännön toteutuksen selkeyttämiseksi ja helpottamiseksi. Minimipinta-alan lisääminen lakiin on välttämätöntä hakkuuoikeuden haltijan ja metsänomistajien oikeusturvan parantamiseksi. Ehdotamme, että kiellon vaikutuspiirin kohteita tarkennettaisiin niin, että kiellon piirissä olisivat lehdot, lehtomaiset kankaat ja tuoreet kankaat sekä vastaavat turvemaiden kohteet, jos ne ovat yli 1 ha suuruisia ja lehtipuuvaltaisia.

Pesimisaikaisen hakkuun kieltoalueen kielletyt ja sallitut toimenpiteet pitäisi tarkentaa. Esimerkiksi tulisi sallia ajo metsäkoneella pesintäaikaiselta hakkuulta kielletyn alueen läpi esimerkiksi tapauksessa, jossa kieltoalueen läpi kulkee vanha ajoura.

Lahopuun ja edellisen sukupolven isot puut määritelmää olisi tarkennettava. Tarkennettava mitä tarkoittaa hakkuun yhteydessä tulee säästää edellisen puusukupolven isot haavat? Jossain kohteissa haapoja voi olla todella paljon, onko säästettävä kaikki? Esimerkiksi pellonreunahakkuut, koskeeko säästäminen kaikkia puita. Joissain tapauksissa kaikkien puiden säästövelvoite voi jättää esim. pellonreunahakkuissa peltoa varjostavan lopputuloksen, jolla on huomattava taloudellinen ja maataloustoimintaa haittaava vaikutus.

Lahopuu ja maalahopuu tulee määritellä tarkemmin: Kaarnakuoriaisten tai muiden hyönteisten sekä esim. kuivuuden kasvukauden aikana tai sitä edeltävien viiden vuoden aikana tappamia kuusia ja mäntyjä ei pidettäisi esityksessä tarkoitettuna lahopuuna. Kuusen juurikäävän ja männyn tyvitervastaudin kasvukauden aikana ja sitä edeltävien viiden vuoden aikana tappamia kuusia ja mäntyjä ei myöskään pidettäisi tässä laissa mainittuna lahopuuna.

Riittävät ennaltaehkäisevät toimet tulee määritellä selvästi. Esityksen mukaan häirintää koskevat ennalta ehkäisevät toimenpiteet liittyisivät sellaiseen häirintään, joka johtaisi pesinnän

keskeytymiseen sellaisen lintulajin kohdalla, joka on uhanalainen ja harvalukuinen. Yksittäisten lintulajien osalta tulee määrittää selvästi mitä ne uhanalaiset ja harvinaiset lintulajit ovat, joita häirintäkielto koskee. Olisi hyvä määrittää myös näiden lajien pesimisalueet (maakunnat), jolloin ennakoivissa toimissa ne voitaisiin ottaa selvästi huomioon. Lisäksi olisi tarkennettava mitkä ovat laissa tarkoitetut ennakoarvioinnin toimenpiteet ja ne käytännön toimenpiteet, joilla estetään lintujen häirintä.

Metsälain 14 § Metsänkäyttöilmoitus

Esityksen vaikutus metsänkäyttöilmoitukseen. Esityksessä edellytetään, että metsänkäyttöilmoituksessa on ilmoitettava, jos suunniteltu toimenpide aiotaan toteuttaa pesimisaikana. Metsänkäyttöilmoitus laaditaan yleensä etukäteen, jopa 1–2 vuotta aiemmin ja korjuutoimenpiteet sekä ajankohta suunnitellaan vasta juuri ennen hakkuuta keliolosuhteiden sekä laitosten puuntarpeen mukaan. Aiheuttaako lakimuutos takautuvasti muutostarpeen metsänkäyttöilmoitukseen ja riittääkö metsäkeskuksen resurssit näiden käsittelyyn? Esitämme, että ehdotus pesimisaikaan kohdistuvan hakkuun ajankohdan ilmoittaminen poistetaan esityksestä.

Esitämme, että lain vaatimusten toteuttamiseksi metsäkeskuksen olisi annattava metsänkäyttöilmoituksen käsittelyn yhteydessä ilmoituksen tekijälle kaikki tarvittavat tiedot lain toteuttamiseksi, esim. ilmoitus siitä, että mitkä metsänkäyttöilmoituksen kuvioiden alueista kuuluu hakkuurajoituksen kohteeseen tai uhanalaisen linnun pesimisalueeseen.

Metsälain 18 § Metsärikos ja metsärikkomus

-

Luonnonsuojelulain 70 § Eläinlajien rauhoitus

On tarpeellisenä, että luonnonsuojelulaissa on selkeä ja yksiselitteinen viittaus esitettyyn uuteen metsälain pykälään, jotta sääntelyn ja sen valvonnan kokonaisuus ja johdonmukaisuus säilyvät myös maanomistajille ja toimijoille ymmärrettävänä. Tähän liittyen olisi kuitenkin tarkennettava puunkorjuutoiminta esimerkiksi maankäyttömuodon muutosalueilla. Metsälakia (2§) sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen metsätalousmaaksi luettavilla alueilla. On tarkemmin määritettävä, koskeeko pesimisaikainen hakkuukielto maankäyttömuodon muutosalueita, jossa hakkuut toteutetaan puuston poistamiseksi esim. linja- ja tiealuehakkuut, muut infrahakkuut yms. ja alueet eivät ole enää metsätalousmaata.

Luonnonsuojelulain 82 § Yleispoikkeus eräistä rauhoitussäännöksistä

Kannattamme esitettyä luonnonsuojelulain 82 §:ään esitettyä muutosta, jossa lintudirektiivin mukaista häirintäkieltoa rajattavaksi uhanalaisiin ja harvalukuisiin lajeihin.

Esityksen vaikutukset

Miten arvioitte esityksen vaikutuksia (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)?

Ehdotetut velvoitteet ja ennaltaehkäisevät toimenpiteet tuovat haasteita metsäalan toimijoille. Mutta täsmennettynä ja oikein tulkittuna ne ovat mahdollisia toteuttaa metsänhoidossa ja puunkorjuussa.

Toimijoiden ohjeistus pitäisi julkaista ennen lain voimaantuloa, että toimijat voivat noudattaa vaatimuksia. Tämä ohjeistus pitää olla yhtäläinen valvojan viranomaisen ja metsäalatoimijoiden osalta sekä kaikkien avoimesti saatavissa. Käytännön ohjeistus toimenpiteistä pitäisi rajautua yleisiin metsän ominaispiirteisiin ja ei saisi vaatia erityistä lajispesifistä osaamista.

Muita huomioita

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Lain voimaantulon osalta olisi tärkeää huolehtia riittävästä tiedottamisesta sekä siitä, että metsäalan toimijat sekä metsänomistajat ehtivät toimenpiteissään varautua ehdotuksen tuomiin muutoksiin sekä metsälakia valvova viranomaisen tietojärjestelmät ja resurssit mahdollistavat esitettyjen asioiden toteuttamisen.

Vartiamäki Tomi
Laania Oy